

CONCIO
De vitanda Fornicatione

Christillinen Saarna

Huoruden Välttä-
misest Videtty ja Prän-
tijn annettu.

LAURENTIUS PETRI & D:
Zammelan Pitäjän Kirkoheralda.

Ebr. 13. 4.

Uuoskästy pitä cunnialisest caiken seas pidettämän/ ja Uuo-
wudde saastaroinna/ Mutta huorinettiä ja salawuoi-
set Jumala Duonise

Dan 12. 10.

Jumalattomat pitä Jumallattoman menon ja Jumalattomat ei
näistä tottele/ mutta ymärtäväiset orawat näistä waarin.

Präntätty Turussa/ Pietari Hannunp. Acad. Typogr.

ANNO C. 1656 Jona vuonna W. E. tis Gen. 7. 20

A. M. M DC LVI, Alcu Mailman Lapses Ebr. 11.

huoruden tähden Jumalalda weden paifumisest Syr. 44.

hucuettiin; waan puhdas Noah yskon cautta idze

cahderandena tallella pidettiin. Math. 24. 38.

Allat andaco teitän wietellä: sillä ei salawuotisten
 eikä epäjumalden palweliiain/ eikä huorintekiiain; eikä pch-
 miäin/ eikä nyden josca wastoin luondo syndi tekewät/ eikä
 warasten/ eikä ahneten/ eikä juomaritten/ eikä pilcaitten
 eikä raateltain pida Jumalan Waldacunda perimän.

Ei ruumis ole säätty huoruten / waan Herralle/ ja
 HERRan ruumille. Mutta Jumala on Herran herät-
 tänytt / nän hän on myös meitäkin woimallans herättäwä.
 Ettelö te teidä/ että teidän ruuminne owat Christuren jä-
 senet? Pidaistkö siis minun Christuren jäsenet porton jäse-
 nixi tekemän? Pois se. Taitka ettelö te teidä/ että se joca
 portohon ryhty / nän hän on xpi ruumis sen cansa: Sillä
 he tulewat (sano hän) cari yhderi lihari. Mutta joca
 HERRan ryhty/ se on xpi hengi hänen cansans.

Wältäkät huoruta. Taitki synnit cuin ihminen teke/
 owat olconä rumista / waan joca huorin teke se teke syndiä
 omas ruumisans / wai ettelö te teidä/ että teidän ruumin
 on Pyhän Hengen Templi/ joca teisä on jonga te Juma-
 lalda saitta/ ia ettepä te ole teidän omanna? Sillä te oleta
 callista ostetut. Gunnoitacat siis Jumalata teidän ruu-
 misan/ ja teidän hengesän/ josca Jumalan owat.

1. Cor. 7. 2.

Mutta cuiter g nshuoruta cartain / pitäkön cuin o-
 man waimons / ja jocainen pitäkön oman miehens.

P. Pawali

R. E. Y. P. Pawali sano:

Elhan työt owat julkiset
 cuin on/ Huoruus/ salawuoteus/ sa-
 staus/ hau-reus/ epäjumalden palwelus/
 Murha/ Juopumus etc. Ja muut sencal-
 daiset/ joista minä olen teille ennengin sano-
 nut/ ja vielä nytkin edellä sonon: että ne jot-
 ta sencaldaisia tekewät / ei pidä Jumalan
 Waldacunda perimän. Joilla sanoilla P. Pa-
 wali suurest surewittete ja walitta / että hänen sanans
 cuuliat olie nijn hengesa wimmatue / ettei sencaldaisia
 cauhioita Eihan töit / cuin he huorin teit / murhas olit
 ja alinomaises juopumises/ ollengan synniri lukenet: eikä
 maltanet yhtäkertta ajatella / että he sencaldaiisten syndein
 tähden/ olit jo parhallans Jumalald monel onnettomu-
 del rangaittue/ ja vielä cowemmat edesseisoi/ nimittäin/
 ilman ajaliij/ thancaicpinen rangaittus/ että heidän lop-
 puns (jota P. Pawali itkein sano) on cadotus. Sen-
 tähden P. Pawali caikel ahkerudel ja täydel todel neu-
 wo ja mana hänen sanans cuulioit ia caicki Christillisi
 Jhmiste/ että he sencaldaiisi cauhioita Eihan töit wältaiste
 ja caretaiste/ ja ehkä ne caicki owat cauhiat ja pahat joi-
 denga tekiät Jumalan Waldacunnan perinnöst eroites-
 tan Helwectin cadotuzen: Nijn erinomaisest sano P. Pa-
 wali: Huoruus cuulu julkisest teidän kessendän/
 ja sencansa tietä anda että huoruus ja saistaus oli nijn
 yhtieseri tullut ettei sitä ole synnin waan tawan edest
 pidetty/

Exod.
Gal. 5

Phil.
3. 18.

1. Cor.
5. 11.

pidetty; ja sentähden erinomaisest tässä ylösluetus cap.
 1. cor. 6. 9.) neuwo caicki huorintekidit parannozen/ettei
 he Christuren jäsenit ja P. Hengen Templi/ cuin on heidän
 ruumins/ tekis huorain jäsenexi ja portoin Templi
 xiri/ (jonga tähden hän oli mutamat io andanut perkelen
 haldun lihan cadotuxeri) Waan parammin cunnioittais
 se Jumalat heidän ruumisans ja hengesäns / jotta Jumalan
 owat.

1. Cor. 7.
 v. 4.

Mutta jos siehen aigan lihan työt owat
 julkisest ollet/ niin palio enämmin/ Jumala armahacon/
 nye täällä wijmeisellä aigan rahdulla on caicki wijat yhteise-
 xi juotunet/ ja wielä siten huoruus ja haurelinen elämä
 kerta/ ettei tämän pahan paatunen Mailman lapset sitä
 cuudetta käsky ollengan Jumalan sanan ede, pidäkän/
 Waan aina kiihten ja kilwan/ aina kiihtemäin ia uhkema-
 mast (sitä cuin enämmin neuwoitan) eläwät luwattomis
 secannois ja saastaisudes : ja löytän usein toderi se sa-

Kzech.
 16. 44.

nan lascu: **Tytär on niincuin Aitkin.** Ja tätä caus
 histust ei tee waiwoin se irtainen joukko Mailmas: mutta sen
 pahembi moni Jumalatoim (sillä ne Jumaliset aina eritetään)
 wiccas pettäiä Awio lüttons picaisest vnhotta ia Awio wuo-
 tens cauhiaist saastutta. Ja ei palio puutu/ ettei pahembita
 astoit tee caickis menoisans; cuin heidän sisarens Sodoma.

v. 17.

Joca ilkiä meno / on yxi cauhia cappale/ sekä Jumalisten
 ihmisten cormain edes wlos puhua/ ja palio enämmin Cai-
 ckim. Jumalan silmäin edes laekamata nähä. Sentäh-
 den siis ettei idjecukin taincaidaisest cauhiaist työst idzens
 poispitäis/ ja ajallans (ennen cuin se yhteinen paula
 caickein päälle lange) eritä mahctais/ Jumalata myöds e-
 nämäld wihaan kchoittamasi laekais/niin corkiaist yscotun
 Saarna wiran puolest (niin minä cuin n. tuukin/cukin la-
 hians jalken/) olen aiconut yhden tarpelisen neuwon ja
 oyrtyzen sitä cauhiaist huoruden syndi wastan wlos puhua.

1. 21.

1. Tim.
 4. 14.

Waan

Waan emä sitä ennämäid hedelmän tekemäs kerkij/erinomaisest
nuden tykön jotta idzens tundewat sillä wäjal raskaudettawan/
aitwoin sen preenttäden wlos lewita. Yhten sopi VI. käästyn

canfa: **Ei sinun pida huorin tekemen.**

Se on: Meidän pida Jumalata pelkänien ja racastaman / että
me olema puhtat ja cunnialiset puheisa ja toisa: ia että idsecutiin
Awio puolisatans racasta ja cunnioita.

Selkämän ymmärnyksen tähden aitwoin colmes osas es
des tuoda: ia saatta cuulla

I. Mikä huoruus on/ cuinga se tapahetu/ ja mikä se **Partitio tri
hen lehoitta.** partita.

II. Ne syht/ mixi sitä pida wäldettämän.

III. Cuinga cukiin sitä taita wälittä.

Ensimmäinen Osa.

Zäsa I. ses Osas colmest cappellest waari ottacatt.

I. a Pars tri
mem bris.
I. o Descri
prio forais
cationis.

Enst/ mikä Huoruus on? Huoruus on
yri häpiälinen työ ia sängen waralinen/ juuri caubia syndi
inhimislidä luwattomal yhdistyrel Jumalan laki wastan/
jolla Jumala wihoitetan ja rangaittoyet sekä ajaliset että
tjancaieliset päälle tuodetan / jollei ainoan wälumiehen
Christuren cautta andexi andamus tapahetu.

Etä huoruus on yri häpiälinen työ ja waralinen
cappale/ jolla turmellan/ taito/ ymmärny/ hywä nitri/
ja coco miehuus/ sitä saata cuulla toises osas. Ja että
huoruus on syndi/ senwuori P. Pawali sano: joca huorin
teke se Syndi teke/ nimittäin cuudetta Jumalan käästyn
wastan. Caubia myös se on/ jonga ylidze caieki Jumalase
inhimiset/ taiwaliset P. Engelit ja itse Jumala caus
hista. Ja inhimislidä tämä tapahetu (sillä serjettömäin
juoruist ei tarwita mitän puhuman) nimittäin laittomal
yhdistyrel/ cuin cari tulewat (saastaisel työl) yhdeksi libari
wastoin Jumalan käästyn/ joca Awios säädyn on asettanut

tapahuttuwan Jumalan sanan Eñnityrel / yhteisten Seuracuu-
 nan euousten ja Siunauxen cansa/wanhembaiden ja edustoa
 miesten tiedost ja suostost. Waan ettei ne sitä mitän huoli jota
 ca laittomast ja salaisest idzens toinen toisens cansa yhdistäwät.
 Sentähden Jumalan wihan rangaisfoyet päällens tuota
 tawat ja pysättäwät / cuin on sekä ajatitset / nimitäin /
 caicla yhteisest maacunnille ja caupungeille (joisa semmoisi
 eehdän / niñhin mielitetyän / uñia werhoitan ja rangaisemat ja-
 tetän) cuin on / Sodot / callie ajat / Kutto taudit / pahat
 pedot / sunret ylgos tegot. Etta myös erinomaisest
 cuin on coto ristit / taudit / kiwut / puuettumiset ja muutt
 onnetto mudet / jotca idze tekiöie cohtapi / niñ myös wñj
 mein tñancaiclisest (niñcuin coises Osas saat cuulla) jols
 lei ainoan wälimiehen JESXren Ehr. cautta syñdein
 anderi andamus tapahu / niñcuin Lothil / Davidil /
 M. Magdalenal. Jotca yhden wahwan yscou cautta
 JESXren CHXstuxen anston päälle oickian catus
 myren jälken owat wapauden saanet.

Tämän cansa taiton cacaperin aja:

Ufus Refus
tatorius

I. Epicure:
orum.

1. Caicli Jumalattomat suruttomat ih-
 miset / jotca huorutta / erinomaisest wihittömilt / ei syn-
 nix / waan yhteisest tawax ja cunniaxi lalawat ja Leikin
 edest pitäwät / songa tähden myös heidän Ypärens lei-
 cki Yapsit cudzuwat / ettei huorudest enä ole cuin so-
 hongun leikin menis. Ja sentähden he owat alinomaisis
 juornis (enñ järjetömät) yhden ottain toisen jättäin / cusa myös
 monda Suerudzant tapahu / ehkä muuttami d tietämät / niñ
 caitengin suuren hiemuisuden cansa ioiden päälle myös perke-
 lñ on walda.

Rob. 6. 17.

Lyhykäisest sñs wastattu: Se on paha leicki / häññ cun-
 nia ja cahia tapa / jolla Jumala wihoitetaan ja tñäinen
 icla perkelein cansa peräst seura. Ja sentähden sano
 Jumala-Puleheos niñ halwaxi sinun huorudes

Pr. 14. 13.
14.

2. Caicli

2. **C**aiiki speti sätie ja pilca ktrwet ia öy-
 klärit / joca Chorinterein tawol röhämät: niñcuin
 ruoca on waballe säätü / ia waba rualle /
 niñ ajattelit olla luonon canfa yhteisen myös huorin teh-
 dä / niñcuin ruocakin edestäs ottais. Ja cosca heitä
 nuhdellan / niñ he pöykätelewät wastan / sanoden: **E**n
 minä ole wijmeinen engä ensimmäinen. Ja
 cosca sanotan ettengö Jumalata häpe ia pelkä / niñ he
 sen pilcari ottawat / wastaden häwyttömäst: **J**ulki
 Jumalald / sala (pahoidd) ihmislid. **W**aan
 tähän heitä wastatan:

1. **E**ise ole ruumin canfa / niñcuin elaturen / sillä
 Ruumis ei ole säätü huorude / mutta Herralle.
 Ruwat siis caiki Chrikillisest wapaudest owat luwaliset nau-
 tita / waan joca huoran ryhty se Kerrast Chriktarest pois erj
 ja P. Zengen (jonga asuin sua ihminen on) tyköns pois aja
 ruumins myös Sieluns canfa / helwetin jällens wicapari saat-
 ta jonga **J**. **J**ESUS wihdoim ja tyllä callista on siellä lunasta-
 nut. **W**oi julmuut!

2. **J**a / ihmis parca mitä se sinua hyödyttä / ettes ole
 wijmeinen tateka ensimmäinen? **Ä**ndä siis ettes ole wijmei-
 meinen eikä ensimmäinen helwetis / tyllä siellä sija on / ia
 näin muinen sija tuli ja cuoppa sywemmäri joutui cuur
 ysembi caitwaja pääty. **S**entähden ota waari sinä tyh-
 mä / ja tiedä se / ettei muitten langemus ole meille edestiri-
 oitettu seuramisexi / mutta pelgori Phil. 2, 12. ia cartami-
 sexi / 1. Corinth. 10. 11. 12. ia parannoxxi Luc. 13. 3. 5.

3. **W**aan se pilca cuin sinä teet Jumalast ja ihmisist /
 niñcuin Jumala ei ollengan tottelis sinun syndiäs / Pl.
 94. 7. Syr. 23. 26. **W**aan saarnamiehet ia ne hurscat /
 waiwoin niñtä soimawat ia sanowat heidän työns ynnit-
 ri / jonga tähden cudjywat heidän myös pahari ia wäty-
 wät

wät heitä/ Sap. 2. 12. Nijn ymmärrä siis sinä tyhmä
 Psalm. 94. 8, 9, 10. Ja tiedä että oma sinun puhes
 on sinun duominut / coscas sulket sanoa : julki Ju-
 malalda. Nijn tiedä että Jumala on myös sinun
 rangaisepa/ ensist täsä elämäs / että mutkin sen julkisest
 taikawat ymmärdä/ ja wijmein julki taicken nähden anda
 sinun julkisest Perkelein haldun waiwatta (jollei cattu
 must ole tehty) ia silloins myös julkisest näet njiden hur-
 scain autuuden: joitas ennen pilkana ia naurona pidit/ ja
 huocat henges ahdisturest/ sanoden/ Sap. 5. 3. seq. item :
 Oho meitä onnettomij/ tieten tyhmi toinnettomij etten totelles
 totutta/ engä osanet aututta etc.

**Toisen kerran/ Moninainen huoruus on/
 eli cuinga se tapahdu? Tapahdu se/ njncuin sydämes/
 pahain himoin/ haluin ia ajatosten cansa/ taicka nainen
 eli naimattomain perän: Nijn myös Suun cansa
 riettaisil/ puheil/ häpiälisil lauluil / hätyhil jutuil ia jaritu-
 ril erinomaisest luonnon salaisist menoist jotta Jumala on
 suonut cohtuel menol tehtäwäxi/ waan ei awoi suin puhutae
 wari täsä synnin laros: Samalmuoto ylconaisel
 kähttämisel/ cuin on luwaltomat regue ja mässäyret/
 haureliset suunandamisest/ cadzondamisest/ hyppämiset etc
 Ja myös idze ilkiän työn cansa / nimitäin salarvuos
 tes wiikimättömild / huorudes wihtiyild; heickurudes
 idze wätkilläns (njldä pehmeild stemenens turmeluxel)
 eli Onan curil: Gen. 38. 9. Nijn myös sucuruhaudes/
 ja maateffa miehien puolen ia eläinden cansa Lev. 18. 11,
 seq. Ezech. 22. 11.**

Tästä tule se meidän oppia tietämän/ että Jumala
 hänen (ensimäisen) täydelifen luomisens jälken / täyde-
 list myös lain cuuliaisut sekä sisällist että ylconaisi meildä
 waati ia tahio njncuin H. Christus sen idze selittä/ sanod:
 Te cuu-

Il. e. Modi

4. or

1. Corde.

Mar. 5.

2. Ore

Ep. 4. 29.

3. Gestu

Syr. 9. 4.

4. Opere.

1. Cor. 6.
v. 10.

U. Inforz

mat.

Te cuulitta sanoturi wanhoille: Ei sinun pida
huorin tekemän. Mutta minä sanon teille:
jocainen joca cadzo waimon päälle hūmoita-
rens hānda/nūn hān teli io huorin hānen can-
sans sydamēsāns.

Waan sitā cuin jocu cauhiamast
syndi teke/ sitā cauhiambi rangaittus seura/ teke ajalinen etā
ijancaickinen/ jollei Jesuxen tähden ole anderi annuut.

Colmannen kerran Mikä huoruteen syh
on/ eli mikä siehen ihmist waati? Ei Jumala siehen syh
ole/ joca ei ole luonut syhdi/ eikä sitā tahdo/ waan wiha
ja rangaise caicki pahontekioit/ ja tahdo etā cufin puhdis-
tais idzens nūncuin hāngin puhdas on? Waan Perkele
hānen ylltōrens ja haucutoyrens cansa/ ja idze ihmisen/
joca Perkeleen haucutoyren mielisty ja sitā teke. joca tapah-
tu nāin: perkele (joca rietauden Zengi on Luc. II.) caicken
shkeradens siehen pane/ etā hān ihmiset sais eriamān Juma-
lan källyst (nūncuin hān idzekin erimyt) eikä jocu andais
idzens pyhān Awioskällyn/ waan eläisit rietaudes/ synnis ja
pahudes. Waan etei hānel ole walda wätisin siehen saatta
(jonga tähden hān weratan eahle coiran/ joca ei wahingoitta
taida waicka hān haucku/ nuutoin jos jocu chdollans liki me-
ne) nūn hān moninaihel tilal/ cuin hān ihmisen eteen rakenda/
ihmist kiusa ja siehen saatta pyytä; nūncuin hānen tapans ja
juonens on/ etā hān cohta jo nuorudest ihmist syndin pyytä yl-
lyttä; yhden eteen asetta huoruden tilan/ toisen warcauden/
colmannen juomisen etc. Ja johonga hān nāte jongun wāhāl-
dātin mielistywān/ siehen sitā yllyttä ja corwis pauha: fac, fac /
tee nūn/ tee nūn. Ja cuin nūn ensist ryhymān saapi/ Kyllä
sitā siten aina edespāingin (cuin jocu peniekat peräsāns)
wiettele ja saatta yhdest pahudest nūn toisen / etei ennen lacata
taida Ez. 23, 43. cuin cauhiammatin työt teke/ ja nūn cauwain cuin
cadous lauge ākist heidān-pāällāns 1 Theff. 5. 3.

Uplaisset myös cuin syndin ja huoruteen auttamas
pyöriwāt/owat: joutilaisus/ ylönshömys ja juomus/ pa-
hain cansakāymys/yrināiset paicat/ pimiāt asat/ ia muue
sencaldaiset cuin saatte cuulla colmanes osas. Tāmān

3

cansa

Illo Causa
Efficiens

Non Deus

Gen. 1. 10

Psal. 5. 5

1. Joh. 3. 30

Scil. Diabos

lus & caro

consenti

ens

Joh. 8. 44

1. Joh. 3. 8

Sap. 2. 24

Hondorf,

5. præc:

Adjuvantes

ms. Ref blas-
phemorum,

2. Cor.
6, 10.

causã caicein häpem ättömitten huorain ia portoin sun
rukitan/ jotta ei pelkä Jumalat häwäistefäns sanoden:
Luotu se nijn on. Waan cuca on nijn pöhköi/ettei hän
näe Luomisen Historiast/ että Jumala on caicei hywin
luonut. Ja jos Jumala olis luonut ihmisen huoraxi/
nijn hän olis säätänyt cadoturen. Joca on yri cauhia
ajatus. Ja P. Parwali sano / ettei sencaitaiset pilcajat
pida Jumalan Waldacunda perimän.

Loinen Osa.

2. Pars cons-
tinet Argus
menta dis-
vaventia, I.
a Mandato,
Ex, 20.

Josa 5. 'syötä edespannan / mixi haurelist elämäe
pita waldettämän : On siis

I. Että idze H. Jumala huoruden ia
haurelisen elämän angarast pyhäis laisans poiskiellä/ sa-
noden: Ei sinun pida huorin tekemän. Monie
Sathanan Lapsi (joca ei sitä synnixi luectan/) ihmettel/
että Jumala tämän kästyn on pannutcan muitten secan,
ja wielä sieten (ei reunal eli ärel että sitä lastetaisn/ waan
kessel muita kästysiä, Waan P. Parwali arwa sen cork-
max muita kästysiä siinä toises Paulus / että hän sen enstis
ylös luke / Rom. 13, ia 1. Cor. 6. 18. cauhiamax mur-
ha / warcaue, etc. Sillä ne ylcona runmista owat/ se on/
nigllä lähimäinen wahingoitan waan joca huorin teke/ se
teke syndi omas ruumisans/ se on/ hän turmele ja saasta
sexi teke oman jäsenens/ ja porton causã yhder ruumix
tule. (Joca cauhiambi on) turmele / taitons mielens
ja caicein miehudens / että ennen aicans kituisexi tule ja
joca jäsenens ennen aicoia heicomax tunde / filmäns / ai-
juno/ pernans / ma rans etc seimoisest myös portoin reifust
saasta päällens pahat syhelmät rahko ja cypa taudit, etc.

jotta

Jotkä wihietyin päälldä Jumalan sathan wälettyshypois
että ja poista. R. Salamon myös anda tietä cuinga
cauhia syndi huorus on että hän sen luke häpiälisemär
warcautta (ehkä warcaus sijnäkin tapattu) ja coco P. Pr. 6. 30i

Namattu ofotta että tämän kästyn ylidzekäppiä on Ju
mala sangen cauhiaist ja picaisest rangasnuu. Muistacat
sija idzecukin tämän sanan päälle: Ei sinun pidä huorin
tekemän. **S N B N** / sano Jumala / cuca tahtos

eli misä säädys sinä itänäs olet. Olet sinä Hengelisest
säädys: Pawi cardinali Pissa/Pappi/Muncki/ Stu- clerisist,
denti/ Scini. Nijn muista se: Ei sinun pidä huorin te-

kemän. Jos sinä olet Mailmalisest säädys: Keisar
Euninges/ Ruhtinas/ Waldamies/ Gotaherra/ taicka
alamaiset jalca, eli Herwos, mies / nijn myös Bärge- political
stari/ Raadi, mies / taicka Fougdi / Duomari/ Schri-

fwari etc. nijn tiedä se: Ei sinun pidä huorin tekemän. Tai
Ka jos sinä huonelisest säädys olet / eli taloin menos: Oeconomist
cis,

Cauppamies / talonpoica / Isänd / Emänd / Lapst eli
palcolinen / Duto eli omainen / Talolinen eli huonceun-
da / etc. Nijn tiedä se / sinun tygös Herra puhu nämät

sanat: Ei sinun pidä (ehkä mieles tehis) huorin tekemän
Tämän Jumalan kästyn andacon joca ainoa hänen
sydämens mennä ettei yhtäkän porto olis Zyttärten eikä
huorintekijät Poicain seas / Deut. 23. 17. us. adhortat

II. Että ne hursest ihmiset owat wälkä- II. ab Ex
emplis,
net ja cauhistunet huorutta / nijn cuin Joseph joca ei tah-
tonue maata Potipharin emänän cansa: ja Susanna/ Gen. 39.
joca tahtoi ennen wjatoina ihmisten käsin tulla / cuin Hist. Sul.
Job. 31,

Herra wastan syndiä tehdä. Job on myös taitanut hy-
wän tunnon cansa sano ettei hänen sydämens ole wietel-
dy wainoilda / c. 31. v. 1. 9. Ja P. Pawali tahdois että

caieki ihmiset olisit nijn cuin hengin nimittäin wogat ia
pubtat. I. Cor.
7. 7,

puhtat. Ne luctime yhdesti Eremita / että cosca Sathana
 nald tunsit idzens haureutten kinsatawan / niijn on hänpistä
 nyt formens walkian / sanoden: Jos en minä woi kārsta
 formeni päättäkän walkias palawan / engö sijs tyh
 mä olisit jos sieluni ruuminens yhden piccaisen becuman ia
 haureuden synnin tähden saattaisin häisen helwetin walki
 an palaman. Pambo Eremita on itkan parastanut /
 cuin näki waimon porton waates händäns cohtawan /
 sureutteli idzellens ia sanoi: O jos minun sydämeni olis
 niijn walmistettu ja caunistettu Jumalalle / cuin tämä
 porto on wertamiestens tähden. Brasilla neidzy ennen aja
 teli cuolema päwän etens / cuin tahdoi yhdeld sotamieheld is
 dzens raiscat anda. Xenocrates phjlosophus cose porto Phryne
 oli idzens heittänyt (nuinen pahain neuwost) hänen wuotel
 lans / ja sanonut ilkiäst: praesta te virum osota idzes micher ei
 ole hänen ensingän casonnut / että porto palatesans on sanonut:
 Senon a viro, Sed a statua redire, ettei niijneuin michen waan
 niijneuin cuwan eli cannon tykö palawans.

Hondorf.
6. præc.

us, adh.

Efd. 9. 2.

Näidē esimerti tule caikein Christillisten ihmistä seurata
 että he löytäisn wagax ja puhtax Jumalan ja ihmistä edes
 Erinomaisesti esimiehet ja jotca estwallan wiras owat aja
 telcan/ettei he löyttäis ensimmäiset sijs pahas tegos / niijn
 cuin Esdeas waliteta / waan olisit alamaisillen puhtauden
 estuwat ia speilit / cauhistuisit syndi ja rangaisit huorin
 tekiöt / niijneuin R. Assa Jossaphat ia Josias jotca huor
 rinteliät ajoit maaldakin pois / ja cukiit heidän huonens

1. Reg. 15. 12. 1. Reg. 22. 47. 2. Reg. 23. 7.

III. a turpl
quod patet.
I. a nomine
Stz. Scor
rum Scor
zator. &c.

III. Että huoruus on yri häpiälinen työ.
 Zonga tietä anda 1, sen häpiälisen nimen saamus / cuin
 on: porto / huora / huorinteliä. Että nelin / jotca en
 nen owat ollet suures cunnias / ja owat cudzuut: Muo
 ri / Frouwa / Neidzy / Juncfari / cunnialinen piica / nuoru
 cainen / Isä: Aiti etc. Sen ilkiän työn peräst tulewat
 sit caikeille äänixi ia häpiälisen nimen alla.

2. Cunn

2. Cunnian mestamus eli hucaamus / josta ei itä nens
taita tacaperin saada / eikä lätärein luguil eikä cullal luna
stain / nijn cuin Ovidius laula: Nulla reparabilis arte

Læsa pudicitia est, deperit illa semel.

Ei taitajongun luonencautta cuniat jäl sällens auita Ja nijn ste
ten on / cuin cuwa / josta maali on waristut / eli nijn cuin
cucka inen josta cucoistus on pudonnut / eli nijn cuin speilit
josta muoto on soenuut.

3. Casten Sacramentin liston ylitzeämyys. Woff
häpiät / ihmisen taitamatoinna nuorna olles casten liste
ton wahwana pitä / erittäin idzes pois perfelest / ja caikist
hänen tegoistans ia caikist hänen menoistans / ia pitä is
dzens wahwana Christuren tygö : waan cuin wanhem
mar joutu (cuin toiwotaisin wissaminari) nijn listtons
ylidze käy / ja moni tule nijn compeliri / että he erittäwät
idzens eläwäst Jumalast ia künittäwät idzens Satha
naren tegoin ja pimeyden töihijn.

4. Jumalan lässä olemisen lugun pitämättömyys ia y
löncädze. Ihminen luonongin laktamyöden toisen ih
misen (ehkä kerjäläinengin sapuel olis) sitä tekemäst hä
wähträ / jollet hän ratki Zimrin weli ja Chosbin sisar ole)
Mutta ei häpeä. Engelein ia idze Jumalan castwon edes
sitä tehdesäns / jonga silmät owat kircamat Auringota ja
näke caieki salaisettin paikat ia ongalat. Tain tähden
Ephraimus Abbas porton joca händ haureuten wickitteli / on
wienyt suuren causan co:ouren / ia cuin porto sanoi. Qui in tanz
ta populi frequentia tale facinus perpetrare ausimus cuninga me tainz
caitaisen joucon cocoures semmoist paha työtä rohkenemme
tehdä : nijn wastais Abbas jos sinä ihmisten lässä olemust pel
kät / eikös palio enämin Jumala pelkä joca caiekis poicois lässä
on ia caieki salaisettin työt näke ia duomidze. Toilla ia muilla
sanoil / hän saati hänen syndins umdon ja cautman. Seneäh
den Esajas sano: Voi niistä jotea tahtowat sala
tut olla / ja peittä heidän tecons pimeydes adde

2. rei irres
revocabilis
amissione,

3. Baptismi
fœderis
transgressio
nc.

4. præsentia
Dei annihila
tione.

Num. 25.

Syr. 23. 15
Job. 24. 15
Honporf.
6. pva.

Ef. 29. 15.

6. proprii
corporis par
titione.

5. *Quia* ruumins jacamus eli eosan pänemus. *Ju*
mala sano etä cari pitä/ hänen asettains) tuleman yhde
xi lihari. *Joca* siis lihans jaca ia osittele ei enä ole cari/
waan ylidze Jumalan asetuksen monda tulewat yhten li
haan / ja nijn monen perkeleen oria ja asuin sja/ cuin mo
nest ja monen cansa hän syndi teke ja yhteyttä pitä/ sano
Ildorus

9. Contem
tu Matris
monij

6. *Arvio*: säädyn (Jumalan oman asetuksen) ylöncä
djomus / etä moni hänen tawarans culutta huorain ja
toisen oman päälle/ sitä ruoeki ja caunist käyettä / ennen
ja palio suuremal culutuxel/ cuin cunnialist arvio waimo/
joca ei hänelä yrifän estä/ ia jonga cansa arvoi silmin roh
kenis cunnialisen wäen secan käydä/ waan huorain ia nai
sten cansa. ei mealla cuin nurfis ia loucais olla.

7. Eventu
tragico.

7. *Etä* sitä häpiälis työtä seura yxi paha / häpiälinen
ia camala loppu ja uloskäymys. *Woi* tyhmyttä *Etä* työ
tä jota hywyys ia cunnia seura (cuin on kehäys/ umbelus/
hacaus) owat hitat ja työlät tekemen : waan siehen il
Eian työhön on moni kyllä nopsa ia liukas/ josta häpiä pecestu
mestawat/ wircans ia cunnians/ joutuwat myös julki *Xi*
pin alla jain *Locum peccatorum* moni myös *Böwelin*
kästn/ etä caakis puusa suomitan/ corwat leicatan/ palmi
cot lohaiskan ia caula hacatan / caicka mailda pois ajetan.
Ja tule wielä moni helwetin *Böwelin* kästn ettei mala
tanet ennen eritä ia caua.

8. dehor
rat.

Etä siis huoruns on nijn häpiälinen työ ia cauhia
cappale sentähden pitä caicki ihmiset maan päälle sitä
wältänäm ia cartaman/ cuin helwetin myrky. *Terjettömäe*
luodocappalee / jos wahingon edesäns näkewät/ nijn coh
ta lyöw ie idzens wasta kyndeem! eikö siis palio enämin ja
rieliisen ihmisen pidäis wältämän sitä jota ajalenen ia
hjancaicinen wahingo ia häpiä seura! häwettän siis idze
cullin

Mum. 22,

eufin huorudeft ia himoizemast toifen omma / nijncuin
Syrach opetta c. 42. v. 20, 25, 26, 27.

IV. Syy/ että huorutta pitä wäldettä-
wän / on se / että huoruus ia haurelinen elämä on fangen
waralinen ia wahingolinen cappale / joca faatta ihmifen
ensift ia ennen caick ia hervottomari ja fopimattomari cai-
kis astois ia wirrans toimitoros. Jos hän on studera-
wainen persona ia on woitu luwattomald raclaudeld nijn
philpophia jää lukemat / Theologia tutkimat ia tarpe-
lifet Historiat ylijen cadzomat / ia krefften suutu wirrans
harioturin / ia jos wirraan tulewat cudzuturi ia ei sittens
gē luwatoin raclaus sydämeft kytemäft lacka / nijn pahoin
wirrans edesfeisowat / nijncuin Dphni ia Vines / ja pahen
noyen tähden kirouyren päällens wetäwät.

Jos myös mailmalifes säädys olewaiset racasta-
wat haurelif elämä kerta / nijn lasti ia oikius tule häiteity-
xi / alamailfen synnie jääwät rangoisemat ia tulewat vp-
pinifcaiferi ia yhdel muoto portoin foimatuxi / vsein myös
(fen pahembi) yxin samoin ofowelijxi / löytyxi / nijncuin
Sodomas ia Ifraelin leiris tapattu. Semmoifen pahan
raclauden tähden moni myös Jumalan sanan kylmendy
ia andawat idkens faornamiefsten (joca heitä newowat)
wiholifer. jonga syyn tähden Herodesfin wainois ia telos
ti Johann. Castajan. Nijn myös se tapattu huonen
hallieures : Ifänd eli Emänd : (taicka molemmat) jos
andawat wieran raclauden sydämens tulla / nijn caicki
heidän aflans ia taloin toimieures owat sinne ia tänne :
lapset curittamat ynsendes ia elkiwallas ylöscastowat /
perhe laifeudes ia hillimättömydes wilitan culuttawat /
taloin työt jääwät tekemät / caupat cadzomat / maa wil-
jelemät / että wijmeiin joutu nälkä wierari / ia maan tie
fauwari. Nijn myös tapattu poijll ia tyttäril / dren-
geil

VI. ab In-
commodo,
Reddet
homines
inhables
inhabiles
officio suo.

I. Sam. 2.
Matth: 18.

Gen, 19.
Matt, 18.

geil ja piiseoil/ cosca luwattoman raekauden liekki trallan
 saa / niin kädet työstä raukewat ia hermottamari tulewat/
 ia siinä sijas cuin pitäis työtä tehemän (yhtä eli toista
 cuin wirca ia cudzumus waati) niin otetan läsijs / kortic
 spellie / toulut/ terlingie. etc. Ja curkistellan aekunis / sei
 sofkellan porteis ja cuil/ poiketan kylin/ suostutan wierais
 sin / ruwetan suomingin/ hyppyyin ia reisuin. Ja yh
 des summas sanotteu / cuca ikänäns niin waitwaiseri jout
 tu/ että hän idzens luwattoman raekauden alamaiseri ans
 da/ ia salli sillä idzens wallita niincuin Isännälä / ei hän
 taida täydelinen olla misäkän harioityes eli jotakin hywä
 toimitt a. Ja silloingin cuin pitäis HERran huones
 sen käytämän/niin taicka sielä pois estä eli ajatuxet muu
 le wiettä/ ja monda kessen wios lähemän tehoitta. Cum
 nialists cocouris myös oldais/ ei soisi muusta puhet pide
 täwän/ eikä myös idze pidä/ cuin haureuden menoist.
Se suusa cuin sydämesäkin. Usein myös silloin
 gin cuin pitäis lewätä pandaman ia rucous hekkeet pidet
 tämän ia autuutta ajateleman [mingäcaldaisen yö sihan
 sielu olis saapa jos sinä yönä ruumist olis erkanepa) niin
 paha himo joca sydemes pala / wiepi mielen toislat/ ettei
 taida slunata eikä lewätä panna/ monen myös unisijal
 dans ylös repi ia jos unes saawat ne unissakin eteen tules
 wat. Josta Syrach sano: **Hecumalifella ihmisel**
lä ei ole lepo hänen ruumisaaans / syhenasti
cuin hän tulen syhyttä. Hecumalisen ihmisen on
 caicki ruoka makia eikä laka ennen cuinj hän
 himons täyttä. Niincuin Plutarcus kirioita M.
 Antonuxest/ sitencuin Cleopatrat rupcis racastaman
 sanoj pois raukewans jollei saanut aina händä lässä olla

Syr. 23. 2323

Nijn

Nijncuin luetan myös Susannan Historias/ niiskä coh/ deffa wanhast cuin olit syteynee pahast himost Susannat wastan/ ettei ole lepo saanet wartioidzefans häändä. Amnon myös R. Dawidin poica oli nijncuin rascas taudis nijncuivan cuin Thamarin sai häwäisfyxi.

2. Sam.
11. 6.

Moni myös tule nijn keykäisxi menoifans/ että nijden tähden caicki saatuns ia saamans huclawat ia welcoingin joucuwat/ ja nijden tähden vsein turhissakin astois andawat suuren waaran idzens. Muutamast myös mielijuoistorens heille salaiset ja waaralifetkin astiat ilmoittawat/ nijncuin Simson Delilal/ ja sen caureta mestais wäkerydens/ hänen näköns ja piti cuoleman wiholistens huones. Muutamast myös keykäisydes andawat idzens Naaisildans wallitta/ nijncuin R. Darius salli jalca waimotis Apemen istu oikial puolellans ia ottawan Eryunun Kuningan pääst hänen päähäns ia on lyönyt Kuningasta postelle.

Leuesj.

Jud. 16i

Moni taas joucu hirmuisxi ja klucluisxi erinomaissest cuin wiha wätulle tule/ ia se mesileipäinen ractaus muuttu coiruohori/ ettei woi enä toistans nähä/ waan aicowat teloiteta/ nijncuin Amnon Thamarin/ fonga kiukun Zumala salli heille tulewan rangaisfuxeri/ nijncuin Ezechiel todista/ c. 16. 37. seq/ Zapahru myös vsein wihityild/ että wieran ractauden tähden oman puolisans suuttuwat/ sitä yrmiwät ia cartawat/ sen cuolema toiwowat/ ja caurwain odottains idze telottawat. Nijncuin Blancha hänen miehens Ludovicum V. Gallian Kuningan myrkylä juotti. Ja Fabia oman miehens Fabium surmaisi/ että sitä irtaisemmast wertamiehens Valentinianuxen tygön otis saanuekäyda. Nijn myös yxi Benecin caupamies förstin Meriuxen lesken mielen woutex oman waimons myrkyl teloititi. Ja Zurufo/

3. Afd.

4. 16i

Crudeles

Pro. 5. 3i

2. Sam. 13i

v. 14i

Hond,
6. præ.

C

A. 1643.

A. 1643. 17. Julij. Yhden Saralaisen Emändä oman
miehens myrkhyllä syötti/ wertamielhens tähden

Infanos

Moni taas tule niijn hocarixi ta mielectömäxi/ että
naistens rackauden tähden/ sen tšaisen outuuden peräti
unhottawat ta eläwäst Jumalast eron ottawat. Niijn

1. Reg.

21. 4.

cuin senelcausis kiusauris on R. Salomongin ollut.
Ja ne cari wanha Susanna wäsytyesäns. Ja Lutherus

puhu/ yhdest coctis sucuiseft miehest/ että hän oli cuullus sen
constelewan: jos hänel se hecuma pistäis/ että hän yhdest por-
ton huonest wictäisün toisen/ei parembat elämät olis toiwonut-
can joca oli yricauhia puhe/songa tähden myöscahden porton ke-
skelmaatesäns/on surtian lopun saann. Ja niijn me näem me

us. in fir.

Suomen sanan lascun toden olewan huorat hulluxi
saarwat salawaimot wairwaiserxi Vide Os. 4. II.

Syr. 19. 2. & 9. 9.

V. poenä di-
vinä ut
sunt paupe-
pertas.

V. Kerran mahsta huorudesta estä/ ne
moninaiset rangaištuyet/ cuin Jumala anda tulla huorin
tekiöitten päälle sekä ajaliseft että tšancaikisest. Ilman
muita ajalisi rangaištuxi / on suuri köyhhyys ia onnetto-
mus joca heitä seura. Niincuin silmän edes on esimerkki ia
taitaisün soimella ofotta / cuinga moni on tullut salawaimon
tähden wairwaiserxi ia wertamiesten cautta suuren onestomuren
Josta myös R. Salomon sano: porto on yxi sywä cuop-
pa/ ja saatta leiwäldä pois etc. Pr. 23, 26. & 6; 26.
& 29. 3. Syr 9; 6.

consciens
sia pavidä.

Muttamat Jumala rangaise pahal wa-
piserwaisel omaltunwol/ että cosca se herä niijn se niijn pe-
liättä sekä coctan olles että waellures (eriomaifest pimiäl
ajal cuin niytä tehty on) että monel tämä suuri ia la-
wia m ilmi ahtar tule ja aicowat idzens teloitta häpiäns
tähden. Ja niijn Jumala niytä rangaišta uhka jotta ei
ole hänen äänelläns cuullaisest/ Deut. 28. 66.

Muttamit

Muutamit Jumala rangaise Tasauden
costol/ että sillä mital kuin muille mittawat heille jällens
mitatan. Vide Luc. 6. 38. Sap. 11. 17. Os. 4. 13 Nijn,
kuin tapahui Dawidil/ niñcuin hån macais Brian es
männen cansa / nijn hänen waimons on tullut jällens
häwäistyyri.

Poenatilis
nis.

2. Sam. 19.
11. & 16, 22
Liberorum
adveritate.

Muutamit Jumala rangaise lasten ia
sikiöitten onnettomudella / että siemen salawuotest ei pi
dä menestymän niñcuin seiso kirioitettu Sap. 3. 16, 17.
Syr. 23. 34. Waanse kirottu muisto pitä wjmengein
häpiän tuleman. Erinomaisest jos paatunel sydämel
seurawat wanhembaiden häpiälisä tapa.

Muutamit Jumala rangaise Sodan ja
werenwuodateurel / niñcuin Trojan, Helenan tähden/
jonga Paris Priamuren poica ryöwäis. Ja Sichi
miterit Dinan tähden Nijn myös coco Benjamin
sucxunda tuli sodan hucuteturi / sen häpiälisen työn täh
den ein muutamit teit yhden Lewitan waimon cansa.
Ja Israelin Leiris on sauhias weri wuodatettu
24000. nen Ja Sodan Päämiehed hirtetye H&Kran
kästyn jälken / että saattit pahemnoyen alamaisillans.
Tää ajatelcan niñcuin caicki muut / nijn myös Soramiehit ja
Zerrat / cuinga Israelin Leiris eli fältis weri on laimiskanans
maannit / että he macaisit Moabiterein ryntästen cansa ia sen
tähden cawahitacan ettei he ryhy wicraisin waimoin.

Bello

Gen. 24.
Jud. 10.

Num. 35.

Muutamit taas Jumala saatta maan
culliaxi niñcuin K. Dawidin huonennes 2. Sam. 15. 16.

Exilio,

Muutamit Jumala anda tulla rasean
wiholisen fangiuteen / ruostitta ia tulesta poldetta / nijn,
kuin tapahui Zedechialle ja Ahabile / jotta Babelin Ku

captivitate

C ij

ningas

Jer. 29,
22. 23.

ningas ahdoi tulesta paistaa/ että teit hulluden Israelis
(Sollesans) ja macaistit muiden emändicä.

Peste & aliis
morbis.

Muutamia Jumala rangaise monella
cauhialla taudilla: Kucolla/ Paisumilla/ Wilutaudilla
Polkella/ Kellaisellataudilla/ Ezech. 33. 26, 27 Deut.
28. 21. 22. Ja anda coilda ja madoilda syötä ja cuivettu
maan pääldä muille julkisxi opixi/ Syr. 19. 3.

Sulphure &
igne

Muutamia ylös palamat tules ja tulikeses nstis
euin Sodomitterit etc. Gen. 19, Deut. 29, 23. Sap.
10. 6, Ez. 16. 41.

aquis ac dia
ludio,

Muutamia wessis yppowat / ja wetten paisus
mises hukuwat njnncuin Alcu mailma Gen. 7.

Raptor
alienæ
conjugis a
Diabolo ab
ripitur.

Hondorffius Kirioita myös cauhian rangaisoren yhdest
miehest joca toisen emännen ryöwäs/ että hän on perfeleida
suures tuulispääs riecuiin pois wiety / waan waimol ei ole
wahingo tapaunut / sillä waica hänen ruumillaus wäkiwaida
tapahui / njn hänen mielens on entengin saastatoin ollut
Jumalan edes.

Mors horz
ribilis.

Usein myös Jumala rangaise huorintekidit jul-
mal / cauhial / camalal ja äkilisel cuolemal / cosca he sano-
wat ja ei yhtän hätä / silloin cadotus lange älist heidän
päällens / njnncuin rescan waimon kipu ja ei seä paeta.
Josta Syrach sano: **Wä teille te Jumalattomat /**
jotca hyliaitte sen cortemman lain. Joco te
elätte eli cuolette / njn te oletta firotut.

2. Thef. 5. 3.

Syr. 42. 11.

Mal. 5.
Rom. 14.

Ekhä nällä hurscallatin on toisinans picainen ero njn ei se ole
heille wahingori / jotca aina puhral sydamel / yscosa / Jumalan
näkewäs / jonga omat he aina owat / joca eläwät eli cuolewat.
Waan Exlex qui vivit merito sine lege peribit, joca coitain tawal
elä / se coitain tawal myös cuole.

Judicium
terribile.

Seura stit wijmein huoralist jouco yricowa ja hir-
muinen Duomio / cosca se caiken mailman Duomari
Jesux Christus ilmesty / jonga edes ei mitän salattu
ole waan saatta caikti julkisxi: Joca ei myös wieckandel
taitta

Luc. 8. 17.

taika petettä/ eikä lahioil linnola/ eikä asia appetlerat eli
 wiela corkemban Esiwaldan turwata/ ei myös sen maan
 rajoild pois paeta/ sillä hänen ettens pita caieki mailma
 tuleman/ joca myös wihdoin seisowaisen duomion sano/
 sekä hurseail: tulcat täne minun isän sunaue. etc. sekä pa
 hoil: Mengät pois minun tygöni/ te kirocut/ te huorina
 tefiat/ mengät tjancaiehisen tuleen/ joca walmistettu on
 perkeleil ja hänen Engeleillän. Ni angara on se duo
 mio päiwä. Ja tosin/ aiwan angara. Ei sillen hy
 pelle/ ei riegutä/ ei enä mieli tee huoruten/ kyllä westpi
 sarat rackauden jähdyttämät. Jo nyt sekä/ joca täsä
 mailmas westpisarat ei silmistän wuodanut isänän eli
 cautenans/ niijn itke ja parku että weri ynnä westpisarat
 rumista myöden kuin carpalet norosinans alas juorewat
 ja tiucuwat. Jo nekin joca täsä mailmas ei isänän
 surust ja murhest mitän tietänet/ niijn walittawat/ ja par
 cuwat/ ettei sen waimon walitus ja uicutus/ joca 1000
 wuotta lapsens pinnas olit/ eikä sen miehen siliuno ja par
 cuna jonga jäsenä jäseneld Bōwelid pihdill rewästän niijn
 waikta ole. Waan ei itcu ei parcu sitten taida ketän hä
 däst päästä. Sillä niijn pian kuin Herra Christus on
 sen cowan duomion heidän yllidens sanonut/ niijn perke
 let owat eohit wostan ottamas ja ajawat edellän niijn kuin
 saastaisk scalauma helwetin waiwan alat kituman ja
 olman

Wiimeinen sijs rangaistus se on/ kuin heidän pääl
 lens tule/ että he eroitetan Jumalan waldacunnast/ ja
 heitetän helwetin siben tjancaiehisen tulen/ niijn kuin P.
 Pawali sano: Huorintefiat ja salarwuotiset ei pi
 dā perimän Jumalan waldacunda: Jos ei he
 sijs peri Jumalan waldacunda/ niijn Perkelel waldacuna

G ij

nan

Infernus &
 damnatio
 aeterna
 intolerabilis

nant joca on helwecis/ijancaicikises ja sammuttamattomas
tules ja sijnä järffwes/ joca pala tuli kirwestä/ joca on se
ärinmäinen pimeys cusa itcu ja hambain kiristys alati on
h. e. sitä enämmin kuin he siellä itkerwät ja parcurwat/ sitä
enämmin/ aina perkelet päätäns wändelewät ja hambai-
tans kiristelewät/ heidän päällens sencaitaises tullen liekis
cusa yhdest kipinästäkin suurempi lipu on/ kuin jos yri
waino tuhannen ajastaica lapsen phtnas järjestäns olis.
O Herra auta! Mitäst sijs coco tuien liekki teke/ joca
joca tahol heidän ymbärilläns on cusa heidän alinomai-
sest macaman pitä. Cusa perkelet ei itänäns wäsy wai-
wamaist sitä köyhä sielu. Waan aina huuttawat: **Wæ**
Wæ æternaliter We ijancaicikisest. Nijncuin heidän
tääl eläisäns (ehkä enämän elänet olisit lackamat pimiäl
ja walkiall raekauden kipinä aina sydämes kyti/ nijn jäl-
lens sen tullen kipinä kuin siellä on/ ei pidä itänäns heidän
paldäns sammutetuuri tuleman. Ja nijncuin täälä yh-
täläisest/ caicki syndiä tehnet owat/ nijn myös yhtäläisest
caicki nuori ja wanha/ricas ja köyhä/waimon puoli ja mi-
hen puoli/ nijn ne kuin silkis ja sometis huorin tekewät/
cujn ryssäläkin/ että yhdel tapa syndi tehty on yhtäläisest
myös rangaittetuuri tulewat. Waan cuitengin se an-
garamin æ rangaitturet kärssi/ joca enämin syndi tehnye
on/ Nijn myös se jäsenä/ joca enämin ja yseim-
min syndiä tehnye on/ olis se kieli eli käsi etc. Ja
siellä caicki työt kuin he itänäns tehnet owat/ caicki myös
ne aijat/ ja personat/ joiden cansa/ ja joita he sitä tehdesäns
cartoit/ joita myös sen edest lahioit: caicki myös ne pat-
cat/ huonet/ ongalot ja cufulat caicki myös heidän pu-
hens/ kiriocturens leickauxens/ ja pieningin jota heidän
edesäns rippu/ nijn pian kuin siellä tulewat ia caickist näist
lijan klu. in idjecustakin erittäin kärsmän pitä. Caicki
myös

myös saarnat ja manauheet / joita he tätä wassan owat
cuulleet / eli idze lufenet / ja ei lueu pitänet heille kipu lifä
män pitä. Ei myös se mitän auta / ehkä tässä mathmas oli
caunis / raidis / ricas / vlias / suures wiras eli corcias cun
nias / waan cuin ništä muistele sitä suuremman kiwuu
saatta. Ja tämä rangastus ei seisjo päiwä eli cuuta tai
ekä wuoskautta: mutta ijancaikisest / niijn ettei yhtäkän
toirwo eli päästin päiwä siellä ole. Jos se olis niucaw
wari cuin yri lindu coco wuoren niiden päädä nocalans
pois cannais / cuin sen alla olis: ee kofärmien seas: eli jos
olis niijn mone ri ajastajari / cuin tähte taiwas eli sannan
raheuta meressä on: ô sitä wiheliäist ikäwät aica! Mutte
olis sittengin toirwo päästäreus / waan ex inferno nul
la redemptio %. Helweticist ei yhtän lunastust eli päästin
päiwä taieka loppu ole. Coska ne Zumalattomat siellä
owat tuhannen ajastai ca pñnatut ja jäl lens toisen tuhan
nen / niijn se on niijn usi cuin sinä päiwän olis sinne tullee.
Ja niijn cuin ei sillä ole loppu niijn myös hänen waiwallas
ja kiwullas ey ole loppu eikä taita wlospuhua. O Her
ra auta! Jos yri ihminen 10. eli 30 vuotta sairassa ma
saisi juri pehmiällä wuotella / ta se sairaus olis hänel niijn
raskas / että hänen lihafackin mätänis / wlosputois ia
madhot wlofkäysti. O cūca se olis / joca tätä ei an
dais mennä hänen sydämens / ja waieka ei hän tätä
idze näkisi / niijn muittengin puhest / jo caieki hänen sy
dämmens wierekkelis. O me tompelit! Mirewme
tätä arna mennä sydämmem? coska me cuullem cuina
ga Zumalattomat helweticis sairaudes macawat cowain/
poltawais ten / tulisten kekälein päällä / ei 10 eli 30 wuo
ta mutta ijancaikisest ijancaikisen aina helweticin madois lo
hais tan ja calwetan. Me luemna N. Y. Cananes
an wai

an waimon tyttäreest cosca hänen Nicus sen wiheliäissy-
den näki cuin hän perkeleld riwatein / nijs hän itkein
ja parkuen on juossu Christuren tygö: on huutanut ja
sanonut: **Ach IESU** Dawidin Poica / armoh-
da minun päälleni. Jos nyt tällä waimolla ei ole yhy-
telän lepo ollut / tämän ajalisen riwauksen tähden / jos
ca wäbäx heitex ia oman huonens sifäll oli ! Euinga
sijis ne kicans awawat / jotca sijnä pahas sias nijsihen
häijyn hengein perkelein huones, hancatckisest huutamati
pitä: **Aijaij orjat oloam.**

Ufua

Olcon sijis nämät sanotut meille new-
wori ja manaxeri / että jos joku on tämän wiian
canfa saastatettu / ja on nijs synnillä sogaisku ettei
taida totella nijsä ästöin nimittetyi ajalisi ja näkywäiss
rangaiskuyi / nijs peliätkän cummingin hancatckisest
cauhiat helwetin rangaiskust. Ja nijs nopiast nöyräl
rucourel wahwan uscon canfa / cauhistain enisist pahuts
cans riendäkän **I E S U X E N E H N I**
S I B X E N turwän / sanoden: **Palauta Her-**
ra meittä jälleis, Item: **I E S U S** tai-
wast cadzo minua waiwast: **Perkelen pauloist minua**
plos auti / pijnas ja cuolemas corwan causta.

Thes. 5. 27.

*Adde ex concione mea de . X. Virginibus
Par. I. usum IV. & V. Quod poeniten-
tia non sit differenda.*

Col-

Colmas Osa.

III. Pars
continens
Remedia
Fornicatio-
nis, quorum

Tässä colmannes Osas edespannan wälicappalet eli
lähtyyret cuinga jokuu huorutta taiea wälttä / joista on:

I. Matrimo-
nium

I. Awioskäsky, josta P. Pawali sano:
Mutta huorutta caretain / pitääön cuin o-
man waimons ja jocainen pitääön oman mie-
hens. Joilla sanoilla P. Pawali tietä anda/ että A-
wioskäsky ei ole ainoastans asetettu pää o syyn tähden/
cuin on mailman sikimys ja enändämys: mutta jälken
synnin langemisen on myös Jumalalda suotu yhdez lä-
stityxeri huorutta wastan. Sillä parembi on nai-
da cuin pala. Waan ne cuin ei wielä taida Awios-
käskyn idzens anda taieka puuttumisen eli nuoren tjan/ tai
eka sopimattomä tilan tähden: nijn pitääön cuiteginhywäe
ajato ret Awioskäskyst ja eläät pyhetaudesa/ ehkä se. wstjpy/
(älkät myös sentähden luvattomil juonil eli sopimattomal
cutuurel wätisin pyräät idzens awioitta / ettei sen peräst tulis
omastans tyhiäri ja cunnians taca ajaman) Sillä muutamae
Jumala cudzu Awioskäskyn tuorembana / muutamae
wanhembana: Ja muistakan Suomen sanan: Pa-
rembi on wanhä cunnia cuin nuore häpiä.

I. Cor. 7. 2.

v. 3.

M. 19. 12.

Ja sen tietäkän ne cuin P. Awioskäskyn säätyyn
tulewat/ että siten pitä cungi omans tyfönä idzens
pitämän eikä muitten caunniuden eli jalouden päälle
a, acceleman / eikä nujden tähden idzens caunniseleman
waan hänen omans olcon aina caunin ja paras hänen
mielestans / nijn pois / cuin lässä olles / nijn wastain

D

cuin

Hond.
6. prac. 1.

Honesta
matronas
non facile
absentis ma-
riti oblivis
scitur.

cuin mydätälämises. Niskuin Dominicus Catalus
sius ei stteengän waimons wieroindunue / waicka tartus
waisen tautin joutui. Ja niskuin Grewin Stepha-
nin de Schlick emändä / wastais yhä Bemini miestä
cuin händä tuli coseleman / cuin oma mies oli jo 12 wuotta
pois ollut: pois se / sanoi hän / että minä niin wäähän
ajan sisäll awiomieheni vnhotaisin. Niin myös Penes-
lope Sota herran Blysseren emändä / cosca hänen mie-
hens oli jo 20 wuotta pois ollut ja muut kätwit händä
coselemas / hogie Blysseren jo pois tuller / sanoi Chä
se teidän mielestän cauwain on / niin hän minun mie-
lesän on cuin aina lassa olis. Philon emändä myös niin
le waimoilu / jotca hänelle kysyt mixei hän niin coreillu
ja candanue culda käädyiä / cuin moni muutin? wastais
Sijnä kyllä on waimon caunistust / cuin emallens
kelpä.

II. Pietas

II. Jumalikus / jota on tarpelinen cai-
tis asiois / jodlla owat sekä nykyisen että tjancaicikisen
elämän lupauet. 1. Tim. 4. 8. addo. 2. Cor. 7. 12.
Meidän pita sija niin elämän Jumalan pelgos / että
me pidämme Jumalan meidän silmäin edes aina ole-
wan / rangaisemas saastaisij ja sinamas puhtait / niin
cuin hän puhtan Josephin caikel hywydel lahjoitti / sen
tähden R. Salomon sano: Awtugs aina pelkä.

Fr. 28. 14.

III. preces &
lachrymæ

III. Rucouret / kynelet ja alinomaiset
huocouret Jumalan tygö etten kiusaurin langeis /
Matt. 26. 41. Luc. 11. 4. Ja tosin ei taida yhtästän
olla jota ei kiusata / ja niin ei taida idjestäns puhtades
ja pyhydes pysy ja olla ilman Jumalan awusta cusalan
paicas. Mutta cosca ihminen muista ja huoca Herran
tygö

tygö / nijn hän täsä astas tule euuleteri kuin muisakin ja
 tosin / ei itänäns nijn rascast rackauden kipinäc sydämes
 kyde jollet kyneleil ja huoeauril (jos siehen maltawat tur-
 wata) HERRAN tygö / tule estetyri ja sammuteturi.
 Nijneum wiissas mies sen tunnusta hänen kiriasans /
 Sap 8. 21. Sentähden tule idzecukin sanoa Sirachin cansa
 HERRA Jsa Jumala / ja minun elämäni
 Herra / wariete minua häwyttömist filmist / ja
 kädänä minusta pois egicci pahat himot / älä sal-
 li minun tulla tuhlaajari ja saastaiseri. Ja wa-
 riele minua häpemättömäst sydämeft.

Syr. 23, 48

Täsä astas tule se tietä että ne kuin wiostäffyn jo tullet owat
 eikä ole heidän puolisaidans jongun sairauden cautta eikä
 jultti rucousten eli paaston aicans eikä ole pois mualla / waan
 heil on wapa aica / owat myös lässä ja terwenä / mutta ynsey-
 dest ja ylöncadest / Eiusaden toistans / ei tahdo olla toifens rykö-
 nä / eikä toifellens mielisuosio anda / waan ajattelewat rucous-
 filla woiwans idzens pidättä : nijn täsä astas ei euule Juma-
 la heidän rucoustans / sillä ei se ole sohtulinen rucous waan
 he Eiusawat Jumalaan / jonga cautta idze tulewat Sathanald
 Eiusatari haureuden puolesta. Scruuidnistij Eylmä Eiscoisit ja
 wietkät Jumala suureft nuhteile / Mal. 2, 13, 14. ja nenwo hel-
 tä yhten jälleus tuleman / 1. Cor. 7, 3, 4, 5.

IV. Jumalan sanan ja pyhän kirjoitu-
 ren ahfera euulo / lukemus ja ajattelemus. Tämä läti-
 tys on taitwast Augustinuxell annettu että cosea hän
 pyhden Eijunapuun alla ollesans / rucoili Jumalata
 synnin logast idzens ylösautettawan / euuli äänen taitwast
 tygöns : Tolle lege, tolle lege /. Ota ylös ja lue ff.
 Ja nijn cohta (sano hän) menin minä kiria huonesen /
 awaisin P. Pawalin raamattun / ja luin / kuin ensst
 eteni souctui ; Non in commestationibus & ehrie-

IV. Leetio
 ac auditus
 S. S. ra affia
 duus.

Augst.
 lib. Con f:

Rom. 13,

D 4

tatibus

tatibus. Ei ylönpyömisses eikä juomisses: ei cattimios
 eikä haurudes etc. Waan pukecat teidän päällen Her-
 ra **JESUS CHR**istus. Ja nainen sanain
 woimal on caickist lihan himost selinnyt. Tästä myös
 Hieronimus sano: Ex Sacrorum voluminum le-
 ctione, uniuersa hominum uitia purgantur. /
 pyhäin kirjain lukemusel / ihminen caickist wigoist
 puhdistetan.

V. Usus Euz
 charitiae
 frequens &
 devotus.

V. P. Altтарin Sacramentin usia (nöy-
 räl sydämel ja wahwal uscol) nauuidzemus / jota ei
 ainoastans endissit puhdisteta **JES**usen Christuxen
 Jumalan Pojan weren cautta / mutta sen woimal tule
 edespäingin monast esteexi / niñcuin Bernhardus
 wastais kysyjälle. myris se yxi enämin cuin toinen woi
 syndi wälstä: Virtus Sacramenti operatur in eo. /
 Sacramentin woima (sanoi hän) waicutta siñä ihmis-
 ses / nimittäin joca suurel ohkerudel ja uscosa sitä
 nauuidze.

VI Medita-
 tio de præ-
 sentis uitæ
 fugacitate
 & pœnarum
 æternitate.

VI. Että ihminen / ajattele ja mielen-
 johdatta cuinga tämä elämä on pian culuwa / waan seu-
 rawainen rangaus tñancaickisest pysyvä. Niñcuin
 Augustinus seno: Momentaneum quod delectat,
 æternum quod cruciat. / ajan rahtuinen mielittä / waä
 tñancaickinen on cuin waiwa. Josta Isidorus walitta /
 sanodē o wäbängicainen hecuma / jolla tñäinen elo hucatan:
 Ei se ruumist mitän hyödyttä / ja Sielun cuitengen
 tñaisen pñnan saatta. Sentähden Diogenes werta
 Synnain meteen myrkyl secoitettuun / joca ensist
 juotuna cullaifest maliaist / malial maista / waan peräst
 kiwun ja cuoleman saatta. Tätä on ajatellut se hursas
 Lunn-

Euningas / joka tämän mailman ilo eli hecunade mitän
toteellue / josta on sanottu huomen Eugun saarnas /
p. E. III.

VII. *Etta idzecutin waltä ne tilat / cuin*
taita haurelise elämän leboitta ja saata; jongacaltainē on:
1. Joutil'aisus ja wircans luun pitämättömys / jota
aina cowa onni cohta / nñncuin Dñnat / joutilassa käy;
ffendelles / weliein työs olles. vide Gen. 34.

VII. Evita-
tio occasio-
nis cujus
modi sunt.
I. Otium &
neglectus
officii.

Homines nihil agendo, malè agere discunt.
Senhäden Hieronimus sano: Tee aina jotakin työses / että
Sathanas sun alati työstä löytäis. Laiskan ja joutilan Dñ-
nan sai Sathanas salatuusteuten mielistymän / waan
ei wiriät Josephit.

2. Ylönpaltisuus ruas ja juomas. Joka ihmisen saat-
tä kewiär / lakiär haureliser ja rohkiax. Nñncuin Loth
wijnast juopunu / macais tyttäreus. Nñn myös luens
me yhdest miehest jota Sathanas pyysi iohongin syndin saat-
tuman / erinomaiseft / jos olis saanut hänen juopumuteen eli
huoruteen taicka miestappon. Ja ystias kiusanur wñmeini on
hän mielistynyt juopumuseen ja juonut idzens juorin mutta
juoris oduans mielistyi kylän miehens emändän ja miehen co-
tia saatuis waimons häpiä costanwan / löi myös sen cuoliar.

2. Superflua-
itas in cibo
& potu.
Gen. 19.

Ah, Quid non Ebrietas designat?

Senhäden idze Jumala neuwo niistä jotta suurem-
man Jamalituden tähden owat H&E Xalle puhtauden
luwannet että wälkäisit wäkewit juomia / Num. 6. 2.
jota on seurannut Daniel / Hananias / Misael ja Afarias
Dan. 1. 12. seq. Senpälle ettei wäkewist hercuist
ja juomist carjahiats. 1. Tim. 5. Ja juoris portoin hu-
nesññ / nñncuin orhit / ioideng ylidze Jumala walitta
Jer. 5. 7. Oleat sijs caicki raitit etc. 1. Pet. 5. 8.

3. Semmoisten seura ia cansa käymys joista paha
sanoma käy / ja soimus owat. Nñncuin lammas suden
D ij

3. Confor-
tia mala,

wieris

toietes ei taida cauttwatt rauhas olla: niijn myös tieidyy
läinen ei saa lewos olla huorintekian tyhönä: enä cuin
Dina Sichemin huones / Joca ilman epäilemät oli en-
uengin hariandumut waino wäke hywäilemän. Ja jäl lens

Syr. 42.

Syrach sano: Niijn cuin waateista tule coi niijn
myös palion pahutta tule waimoista.

Gen. 6.

Niijn cuin on nähtävä ensimmäisten Patriarchain poijst
chin cansakäymist rupeiste pitämän Cainin sucuennnan
tyttärillen cansa / hetyie heidän caunindestans ja mas
caiste heidän cansans niijn cuin he tahdoit / josta wedens
paifumus seurais. Sentähden R. Dawid sano:

2. Sam.
22. 27.

Puhdasten cansa sinä puhdas olet / nurian
cansa sinä nuria olet. Sillä joca terwan rupe-

Syr. 13. 1'

sano Syrach / se idzens saastutta.

4. Loca sus
peda & los
litaria,

4. Sencaltaiset paicat / custa lijka cuulu / cuin on por-
toin ja killa huonet / huliwilein walwin kedot / irtalisten
suomingit ja salaiset paicat eli lymmytyret / niijn myös
yrinäiset stae cusa ei muuta ole saaman tiellä. Niijn
cuin R. Dawidin tyttärel Thamaril tapahtui wäkiwal-
da Ammonin huones / cuin siitä oli caieki muut vlostäh-
senyt. Judas myös / cosca tiellä (waeldaisans) vlos
poiekest / cusa näki (niijn cuin) porton yriänans olewan /
eeki sucुरुubauden.

2. Sam.
13. 11.
Gen. 35. 16.

6. Tempus
Genebrosium

6. Pimiät hämärät ja yön ajat / cosca ei muutta lij-
kellä ole. Niijn cuin sen tyhmän nuorucaisen (Josta
R. Salomon kirioitta) Yri carwala ja hilimätöin wai-
mo / joca häändä cohtais pimeis / on monel mafiialla sa-
noilla / hauc utellue (oman miehens pois olles) cansans
hecumalifest elämän. Joca myös nopiast meni hänen
huonesens hinen cansans / niijn cuin teurastettawa härtä
ja niijn cuin mies jaleauhun P eli liudy paulaan etc. Vide
Proy. 7. v. 6. seq.]

7. Käy

7. Keykäinen ja haurelinen cadzondomus ja turhain
 affain nopsa cuulo. Ei caickij caunitt pida cadzeleman ei,
 lä jocaidzen perän curkisteleman/ettei tulis wietelhyri hei-
 dan silmäns kijoista ja cauniudesta. Nijncuin Patria-
 chain pojat Cainin tytärten cauniudesta Gen. 6. 2. Ja R.
 Dawid Bathseban ihanast nägysti 2. Sam. 11. 2. Ei
 pida myös ottaman cuullaxens/ mitä hulivillie ja kewiäe
 ihmiset edeslastewat / erinomaisest/ portoin reisuft hu-
 rain reijust/ rubiockain käytorist eli mitä pahain neu-
 woin pesät wiscuttelewat ja yllättäwät/ ei cuuldeleman
 eikä semmengän mielens paneman / ettei corwaa nijn-
 cuin ränniä myöden pahat himot sydämen juorisja istuis.
 Nijncuin Amnon Jonadabin/ Absolon Achitophelin pahast
 neuwoft (jonga cuullaxens otie) langeist su curudzau-
 teen/ 2. Sam. 13. 5 & 16. 21. Sentähden H. Christus sano
 Jos sinun silmäs (eli kätes) pahenda sinun
 puhkais se etc. Dikein on siis tehnyt R. Jezu
 ettei ole cadzonut Jesabelin caunistetun päään ja woitel-
 liin caswoin päällä/ eikä ole ollengän ottanut cuullaxens
 hänen puhettans / ettei olis himo saanut H. Xran sa-
 na wastan. Ja Plutarchus Firioitta Alexander M. est cosca hän
 oli käsittänyt R. Davinxen Dromingin ja Sisaret/ ei ole yhtä
 kerta tahdonut heidän päällens cadzo eikä sinout puhuttawan
 heidän cauniudestans/ ettei olis heihijn hetrynyt/ waan sanot:
 Turpe est a mulieribus vinci, viros qui vincat. Xenophon myös
 Firioitta/ että Cyrus Panthazan Abradiin wajimon nijn suwuidzi
 ettei caswoin cadzonut.

7. Vifus veä
 nereus & au
 ditue.
 pr. 6. 35.

M. 5. 29.
 R. 9. 49.
 2. Reg.
 9. 30:

7. Kewiät ja wiecat naurot ja tirsunat item/ häpiä-
 listet puhet/riettaiset laulut/ huoraliset jutut haurelisset hi-
 storiat ja petäwäiset silmäin istemiset sekä corwain cuiscu-
 turee/ ja wiscutuxet jotta caiki turmelewat hywät tawat/
 ja sentähden H. Christus huuta wee sencaltaistē wiecasten
 ylidze sanoden: Wee teille jotta nyt nauratte/

7. Rifus &
 obfoeni ge
 fus.
 1. Cor. 25.

Luc. 6. 25.

sillä teidän pitkä itsemän ja parakuman.
 Niinuin sen joca päiwäinen coettelmus myös kyllä osotta. Ni-
 tä he yhdel ajal naurawat heidän reijusans / sen he toisel ajal
 iteullans ylösnielewät ja säpawät. Niinuin Jumalan mieli
 silloin carwas on kuin semmoisi turhi lastetan ja pahoi juoni
 piderän uijn tabto ajan päälle Jumala (hänen wanhurscaus-
 dens jälken:) nälle jälkens mieli carwan saatta / silloin kuin
 he wähemmin ajattelewat. Ja niinuin heidän naurons
 ja tirscaunans: niin myös heidän turhat ja wiccat puhens/
 owat Jumalalle canhistoret. Jonga tähden H. Chri-
 stus cudzu senealdaiset tyhiän puhujat / kärmen suguri!
 ja muistutta heitä / että heidän pitä joca idzest turhost
 sanastakin lugun tekemän hänen edesäns duomio päiwäs
 nä. vide Matt. 12. 33. 34. 35, 36.

Tämä ei ole pois tiellä neuwo semmoisist turhist puheist: jos
 minä olisin naimaton / taieka leski eli pian tulisin / ja sinä myös
 niin etc. En itän muuta naisti kuin sinun. Joideng puhein
 eautta moni saa poieti puoiliset ajatoret ja joutuwat kiusaurin.

Tactus im-
 portunus.

8. Sopimattomat / laittomat ja luwattomat rupe-
 miset / halamiset / taputuxet / sylin ottamiset / suunans
 damiset / hypyt / tandzie ja alinomaiset reijauxet / jotea
 owat niinuin isäl käymiset ja walmituxet heidän
 Jumalattomien methois. Tämä tule meidän tietä että
 tehdä leicki ja puhutella toista cunnialisest / ruweta
 myös toisen / ja muut senealdaiset käydoxet / coseca ne
 owat niinuin hyimiellishden / rauhan ja luwalisen
 rackauden merkit / ja tapahtuwat Isän maan tawan
 jälken / niin ei ne ole syndi idzestäns. Mutta coseca
 focum senealdaisi käydoxi edesäns pitä ainoastans juo-
 ris / ja ei cosecan juopumat idzens niin lastar andais
 taieka tawattomudest ja lewiäst luonnost / ettei focum
 cunnialinen ihminen saa wastan tulla eli stuwetzen
 läpdä / jollei cohta kini hyöckö (kkatengin merhos ja
 warios

warios) Eli jos cunnialises cocotures on / ei saa istu
 cunnialinen ihminen rauhas heidän iytönäns ilmaia
 repimät ja potkimat / niin se on suuri wirhe. Ja yh-
 des summas sanottu / cosca cusa ja leneng cansa ikänäns /
 sencaltaiſet käytöret tapahtuwat pahast himost (wal-
 mistain niillä pahutta päätärens) niin se on / syndi
 ja sencaltaiſist synnin wigoiſt täſä puhutan / jotca pitä
 carrettetaman. Täſä tule idzecungin / Ehrustilisen ih-
 misen oppi että he pitävät yhtä puhdast / pyhä ja Ju-
 malist elämäkerta aina heidän edesäns / ruwetten cohta
 nuorudeſt / ja aina enämmin wanhubell päätäin. Ja
 cosca he Jumalald awioſkäſtyn tulewat cudzuturi / että
 he elävät siinä puhtaſt ja toimeliſest / racastawat oma
 puolifatans ja pitävät | sen cunnias. Ja muistacat
 mitä pyhä Johannes neuwo: Joca wanhurſeas

Ap. 12. 11

on / hän olcon wiellä hurſcambi / ja joca
 pyhä on hän olcon wiellä pyhä. Waan jos
 jocun on niin waiwaseri joutunut / että hän lihan
 heikoudest / perckelen plytyrest / ja pahain Ihmisten
 haucutoreſt / on osannut / jocus horiatta: niin että
 wiellä on Jumalan armon owi awoi / tunnustacan pas-
 han tegons / että hän on H E R R A wastan syndi
 sehnyet / älkän ikänäns ajatellecan niin enä tehdärens (eikä
 semmengän niitä kehuc ja kerscatco että hän on wiellä
 rangaisemat) waan niin usein kuin ne mielen joutuwat /
 cauhistucac hengesä / ja rucoilcat / hartast / nöyrel sydas
 mel Jumalat armon / laupiuden / synnin ander saamis-
 sen edest / sanoden ynnä Davidin cansa / Psal. 51. 1. 2.
 Ja Manassen orat Manassis. Ach H E R R A
 minä olen syndiä tehnyet: Ja, siinä siwas wah-

Jer. 3. 13.

Syr. 5. 4. 51

Ebr. 4. 26

Ⓔ

swall

wall ufcoll ja ufcallurella 'turwatean süben ainoan ar-
mon istumen **JES** Bren Christuxen joca on se puhs
das Jumalan cariha / joca pois otta mailman synnit/
1. Joh. 2. jonga Jsa Jumala on andanut sownnoxi meidän syn-
dimme edestä ja ei ainoastans meidän / waan caickien
mailman edestä että joca ufcoll hänen päällens ei pida
Joh. 3. huksunan / waan tjancaickisen elämän saaman. Uja-
telecan myös / cuinga suuri **HER**ran armo on ollut
ettei hän ole huksunut hänen pahudesans / ja sentähden
Thr. 3. 22. kstälän **HER**a caickena elinaicanans. Ja pttälän
sitt aina yhden wuden Jumalisen elämäkerran edes-
sän / että taitais puhstast sydämmest sano. Johan-
orat. Man. nes Ev. Opetuslapsen cansajoca jälken synnin catummu-
ren / porttoa joca hän dä sitti wielä cohtais portoin waates-
illa / wastais: Ego non sum ego %. En minä enä
ole ihminen nijsä (pahoiha) haluisa cuin ennen olin.
Ja että näin aina sitti pyhydes olla taitaisit / eläisit
aina Jumalan pelgos / rucouris raitiudes wiricans toisä
hariotaisit idzens Jumalan sanas / käwisit Sacramen-
till! Erinomaisest myös wälttäisit caickinaist synnin-
tilla. Sillä nijsuoin Mar. Eremita sano Synnin
cansa se nijs tapahtu cuin waltiangin cosca waltia ru-
pe hecuman / jos cohta puut / corret / ja raiscat taem-
man sijrät / ja heittäät wähängin wettä / nijs se
pian sadan sammuman : mutta jos lisät sijhen puuica
ja risuia nijs se nijs enändy ja sytty palaman / ettei
sammutetta taita / ennen cuin on ylöspalanut: Nijs
myös syndi on ja luwottoman rackanden kipinät / cosca
ne rupe sydämmes kytämän ja wlos hecuman / jos
cohta tilat anda pois caucan olla / ja huoca kyneleil
Jumalan tygö / nijs se cohta sammupi waan jos hän
rupe

rupe cadzeleman sinne ja tänne / cuulufkeleman hau
reliſi Zhmiste / puheleman heidän cansans / salaiſſi
aſſoiſt / ei taida ennen idzens hillitä kuin idzens polta
ja himons täyttännyt on / niñcuin Syrach todista
c. 23. 22. 23. 24. Sentähden Auguſtinus ſano: Si
vis vitare peccata, vitato occaſiones peccati /
Jos ſinä tahdot ſyndi / wältä niñ wältä ſynnin tilat.
Ja ettei yrifän ſencaltaiften tilain cautta pahuden
joutuis / ſentähden P. Hengi abkerast neuwo wältä
män meitä / turhi puheit / häty kätözi ja pohain
ſeura etc. Erinomaiſeſt neuwo Syrachin kirias ;
Wältä porto / ettes tule hänen paulans.
älä harioitta ſinuas laulajan tygö / ettei
hän käſitä ſinua liehacoizemifellans. älä
cagele pycota / ettes heihin ſyttis. älä
ryhdy portoihin / ettes omaſtas pääſis.
älä curkiſiele ſinne ja tänne Caupungis /
ja älä juore joca loucaſen. Käänä pois
caſtwos caunista waimoiſta / ja älä cadzo
muiden waimoin cauneutta. Sillä caunin
waimot owat monda hulluxi tehnet : Ja
paha himo ſytti niñcuin tuli. älä iſtu
toiften miehen emännän tyfönä. älä myös
hala händä. älä pida pito hänen cansans /
ettei ſinun ydämmes ſuoſtuis häneen / ja
ettei ſinun mieles willitä. *Item Prov, 5. v.*
3. ſeq. 5 6 v. 24 5 ſeq. Item Eph, 5. Mut-
ta huorutta ja caicti riettautta / häpiälifiä

Syr- 9:

sanota / hulluita puheita / ja sarituria etc.
alkaa andaco teidän seasan ensingän mainits
ta waan paaremmin, kytös sanota v. 3. seq.
Jalnäin E. R. on tämän Saarnan huoruden wäl
tämifest Colmes Osas euulla saanut.

D Caicirwaldias Jumala puhtauden Isä
joca sinun pyhän poicas JESUren Chri-
sturen callil werellä puhdistat ja peset meitä
caicista synnistä / uudista meitä puhtal Py-
häl Hengelläs että me puhdistetut caicista
synnistä / sinun pyhain castwois edes puhta-
udes aina elä taidaisim / ja wäimein puhtan
ja wilpittömän uscon cautta / sinun puhtain
Engeleis joucoon sähän puhtan / pyhän tjan-
caicisen elämän perilliseri tulisim / Sen sinun
poicas JESUren Christuren ansiolla joca
ynnä Sinun ja P. Hengen cansa
oleon tjancaicifest kytetty
ja cunnoitettu /
AMEN.

